

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj.: ČŠIS-434/11-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Poděbrady, Na Valech 45, okres Nymburk
Sídlo:	Na Valech 45, 290 01 Poděbrady
IČ:	61631485
Identifikátor:	600 050 688
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	ředitelem školy Mgr. Vlastimilem Špinkou
Zřizovatel:	Město Poděbrady
Místo inspekční činnosti:	Na Valech 45, 290 01 Poděbrady
Termín inspekční činnosti:	14. – 17. únor 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon); zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu (dále ŠVP) a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na činnost základní školy, nikoli částí školní družina a školní jídelna. Hodnocení zahrnuje poslední tři školní roky. Tendence, vývoj a případné odstranění zjištěných nedostatků se vztahuje k hodnocení provedenému v r. 2001.

Aktuální stav školy

Základní škola (dále v textu jen škola) splňuje formální podmínky (soulad údajů se skutečností ve zřizovací listině, v zápisu do školského rejstříku, způsob jmenování ředitele školy, dodržení stanovené kapacity 1000 žáků – skutečný stav k 30. 9. 2010 byl 599 žáků ve 27 třídách aj.). Od poslední inspekční činnosti ČŠI zaměřené na činnost celé školy v r. 2001 (v mezidobí provedeno též tematické zjišťování) prošla škola významnými změnami. V minulosti realizované učební plány základní školy pro rozšířenou výuku cizích jazyků a hudební výchovy byly již ve všech ročnících nahrazeny vlastním školním

vzdělávacím programem (dále ŠVP). Ten akcentuje čtyři oblasti: výuku jazyků, zdravý životní styl, informační a komunikační technologie (ICT) a environmentální výchovu. V organizační struktuře byla ukončena činnost školního klubu a zrušena funkce zástupkyně ředitele pro první stupeň. V materiální oblasti došlo k několika průběžným změnám ve vybavení, ale na 30 let staré budově a areálu školy je zřetelný vliv času (okna, tepelné vlastnosti, stav vnitřních prostor a vybavení...).

Počty žáků (výkony) se v posledních letech příliš nemění. Mění se struktura žáků – snížil se vykazovaný počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), škola je pověřeným pracovištěm specializovaným na integraci žáků s postavením azylantů a cizinců.

V realizaci opatření po uvedené činnosti v r. 2001 byla škola převážně úspěšná (viz další text).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Veřejnost je běžnými formami informována o charakteru školy i o průběhu vzdělávání. Obsahem i formou jsou bohatým informačním zdrojem www stránky školy. Dostupnost některých zásadních dokumentů (ŠVP, výročních zpráv) v prostorách školy byla zajištěna v průběhu inspekce. V přijímání žáků postupuje škola v souladu se zákonnými požadavky, dokladem rovného přístupu ke vzdělávání je úspěšná práce s žáky s cizí státní příslušností. Pro děti předškolního věku organizuje škola mimo jiné aktivity i grafomotorické nácviky. K integraci tělesně postižených žáků však škola nemá bezbariérové úpravy. Na velmi dobré úrovni jsou nastavené podmínky pro integraci žáků se SVP. Kvalitně zpracované individuální vzdělávací plány (IVP) škola uplatňuje nejen pro žáky, kterým je doporučují školská poradenská zařízení, ale i pro žáky s lehčími stupni postižení. Velmi dobře pracuje poradenský systém školy, nadstandardem je činnost školní psycholožky. V účinnostech těchto systémů jsou rozdíly: integrace a výsledky žáků se SVP mají výrazně vyšší efektivitu na prvním stupni školy. Zde více než polovina žáků s IVP patří mezi žáky prospěchově úspěšné. Probíhají zde individuální nácviky se třinácti žáky. Naopak na druhém stupni je většina žáků s IVP v klasifikaci neúspěšných. V činnosti školní psycholožky závisí efektivita na individuálních případech, celkově je tento institut pozitivním prvkem ve snižování a předcházení rizikům. Škola hodnotí její činnost vysoce kladně. Škola nemá ve ŠVP stanovena pravidla pro zařazování žáků do tříd a skupin, pro přeřazování...- porušen § 1 odst. 7 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání...(dále jen vyhláška 48). **Rovný přístup ke vzdělávání a poradenská činnost školy mají požadovanou úroveň.**

Ve škole je ustanoven a aktivně pracuje žákovský samosprávný orgán – školní parlament. Jeho činnost je neformální, vedení školy účinně reaguje na podněty žáků. Ve škole převažuje celkově pozitivní pracovní atmosféra (sledována ve vyučování, doloženo i dotazováním u učitelů). Kvalitní a v praxi naplňovaný je minimální preventivní program školy. Dílčími postupně řešenými problémy jsou: obtížná motivace zejména žáků devátého ročníku a poměrně časté agresivní chování některých žáků. Úroveň sociální gramotnosti je pozitivně ovlivňována také uplatňováním mnoha projektových aktivit na obou stupních školy a zavedení integrovaného předmětu základy společenských věd na druhém stupni. Podporou jsou rovněž adaptační kurzy žáků šestého ročníku. **Sociální gramotnost žáků je na požadované úrovni.**

Platný ŠVP je v důsledku uplatnění s ročním předstihem již realizován ve všech ročnících. Výše uvedené zaměření se jen částečně odráží do přidělení hodinových dotací jednotlivým

předmětům, výrazněji se projevuje v projektovém charakteru vzdělávání. Specifikem a pozitivem je uplatňovaná možnost volby vzdělávací cesty jednotlivce – široká škála volitelných předmětů na druhém stupni školy. ŠVP je postupně školou upravován (aktualizace cílů, inovace obsahu vzdělávání). Pozitivem je účast a využití poznatků žáků. Nebyly však aktualizovány a upraveny některé žádoucí pasáže (charakteristika školy, vzdělávání žáků se zdravotním oslabením, poznámky k učebnímu plánu, vlastní hodnocení školy, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání, charakteristika předmětů aj.). Na velmi dobré úrovni je koncepční práce ředitele školy, strategie a plánování vychází z množství podkladů (dotazníkových aktivit, SWOT analýzy...). Na koncepční záměry a aktuální potřeby školy dobře reaguje organizované a cílené další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Koncepční materiál je v čase vyhodnocován a aktualizován. Ředitel školy zpracovává další kvalitní řídicí a metodické pokyny, předpisy a plány. Ty jsou projednávány pedagogickou radou, zřízenými metodickými orgány apod. Problémem je účinné zavádění těchto dokumentů do pedagogické praxe (v ČŠI sledované výuce byly uplatňovány spíše ojediněle) a v účinné aktivní zpětné vazbě – kontrolní činnosti vedení školy. Pozitivem je uplatnění kontrolní činnosti ve smyslu vyhodnocování naplňování klíčových kompetencí z učiteli odevzdávaných příprav na výuku a výsledků vzdělávání žáků v jednotlivých předmětech prostřednictvím zadávaných prověrek. V několika případech (průběh výuky, uplatňované postupy, relevance tvrzení ve vnitřních hodnotících materiálech...) se však projevila malá četnost přímých kontrolních vstupů – hospitací a rozborů žakovské dokumentace (sešitů, žakovských knížek apod). ČŠI tak zjistila převahu frontálních postupů výuky (opakovaně z r. 2001), malou podporu čtenářské gramotnosti v přírodovědných předmětech, rizika v přechodu žáků z prvního na druhý stupeň školy, porušování pravidel hodnocení v žakovských knížkách, malou diferenciaci ve výuce a minimální frekvenci práce s žáky se ŠVP aj. V porovnání se zjištěními z r. 2001 se konkrétně hospitační činnost vedení školy četností snížila více než 15krát. Koncepční a plánovací činnost vedení školy je na velmi dobré úrovni. Odstranitelná rizika jsou ve funkčnosti a účinnosti kontrolního systému. Na běžné úrovni je vedena povinná dokumentace školy. Zápisy z jednání pedagogické rady dokládají její poradní charakter, projednává také výsledky vnitřní i vnější evaluace. Ve školním řádu, jehož součástí jsou pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, byla zjištěna odstranitelná rizika. Stávající verze z r. 2005 v několika ohledech nenaplnuje požadavky § 14 vyhlášky 48. Také další obsahová formální podoba vyžaduje aktualizaci. Výroční zprávy a vlastní hodnocení školy jsou zpracovány v požadované struktuře, uvádějí některé údaje s omezenou vypovídací hodnotou (výsledky testování). **Řízení školy je celkově na požadované úrovni**, zjištěné nedostatky je možné odstranit ve stanovené lhůtě.

V úrovni sledovaného rozvoje matematické (dílčím způsobem též přírodovědné) gramotnosti zjistila ČŠI pozitiva a negativa téměř v rovnováze. Podporou jsou zavedené volitelné předměty *zábavná matematika*, *fyzika kolem nás* a další z přírodovědné oblasti. Významnou a ve výuce úspěšně realizovanou oblastí je environmentální výchova. Dobře je uplatňována odbornost vyučujících (výhodné personální podmínky). Podnětnost využívaných prostor pro výuku přírodovědných předmětů je na různé úrovni. Až na výjimky byla sledovaná výuka vedena věcně správně a v příznivé atmosféře. Většinou účinná byla práce s chybou. V úrovni vedených zápisů (tabule, sešity, doprovodné materiály) se však projevilo několik pro kultivaci matematické gramotnosti nepříznivých jevů: nedůslednost, snížené požadavky na žáky ve znalostech i přesnosti, chybějící pracovní návyky. V metodách a stavbě a průběhu hodin byla výuka často založena na slovu – chyběla názornost, nebyla uplatněna diferenciaci, většina hodin postrádala strukturovaný závěr (a prvky sebehodnocení). V rozporu s velmi dobrým stupněm počítačové gramotnosti vyučujících i se zaměřením školy je zjištěná skutečnost –

minimální využívání počítačové techniky pro výuku matematiky na druhém stupni školy (obdobná situace jako v r. 2001). **Matematická gramotnost je na průměrné úrovni.**

Funkční gramotnosti a klíčové kompetence byly systematicky rozvíjeny během výuky většiny předmětů výchovného charakteru, včetně tělesné výchovy. Učitelé při pohybovém vzdělávání postupují od spontánní činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové. Důraz kladli na prožitek z pohybu, z komunikace při pohybu, dobré zvládnutí dovednosti. Hodnocení vyučujícími chybělo anebo bylo pouze obecné, sebehodnocení žáků neprobíhalo. Celkově se podmínky (prostorové, personální...) pro výuku tělesné výchovy od r. 2001 nezměnily (rizika), v průběhu vzdělávání je zřetelný pozitivní posun.

Ve sledované jazykové výuce byla systematicky rozvíjena čtenářská gramotnost a komunikativní kompetence žáků. Podporou je zavedení volitelných předmětů se souvisejícím obsahem a také zde realizované projektové (např. „Umím česky?“), kulturní a zájmové aktivity. Jsou organizovány např. „týdny hlasitého čtení“, zpětnou vazbu poskytuje prováděný vlastní test čtenářských dovedností. Příprava učitelů na výuku byla v polovině sledovaných hodin promyšlená, avšak práce s žáky se SVP ve většině sledovaných hodin nebyla organizována. Mezi sledovanými učebními jednotkami byly velké rozdíly ve volbě a efektivitě forem a metod práce. Uplatňování nápaditých aktivních činností, blokového a projektového vyučování a metod výuky převládá na prvním stupni. Většina vyučujících jazykové výuky kultivovaně užívala a vyžadovala spisovný jazyk (oproti zhruba polovině pedagogů přírodovědných předmětů). Ve výuce cizích jazyků vedli komunikaci v tomto jazyce, většinou s dobrým porozuměním žáků. V méně efektivních hodinách se vyjadřování žáků omezovalo na odpovědi holými větami, někteří žáci nekomunikovali vůbec. Jen v menší části hodin zbyl v závěru časový prostor pro sebehodnocení, většinou proběhlo chvatné hodnocení pedagogem. Oproti stavu z roku 2001 nezjistila ČŠI porušení učebních osnov. **V úrovni čtenářské gramotnosti a komunikaci v cizím jazyce převažuje běžný (požadovaný) stav.**

Partnerství školy je na standardní úrovni. Činnost školské rady přes časté personální obměny naplňuje legislativní požadavky. Společně se školou školská rada sdílela ohrožení zvažovaného útlumu školy v souvislosti s koncepčními záměry zřizovatele.

Škola sleduje úspěšnost žáků v jednotlivých etapách vzdělávání i v jednotlivých oborech a předmětech. Systematicky pracuje s výsledky vnitřního testování a prověrek. V účinnosti prováděných opatření jsou rozdíly, např. k nejméně úspěšným předmětům (ve smyslu průměrné známky či počtu záporných hodnocení) patří na druhém stupni zejména přírodovědné předměty. Externí hodnotící nástroje jsou využívány výběrově, ve sledovaném tříletém období např. na druhém stupni pouze dvakrát v devátém ročníku. **Hodnocení individuálních, skupinových výsledků vzdělávání žáků i školy jako celku – požadovaný stav.**

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Personální podmínky pro efektivní vzdělávání mají dobrou úroveň, odborným složením odpovídají zaměření ŠVP. Vedení školy umožňuje a podporuje DVPP, cíleně jej usměrňuje, průběh DVPP zahrnuje prvky kurikulární reformy. Velká většina pedagogů tak splňuje kvalifikační předpoklady, na vysoké úrovni je počítačová gramotnost učitelů. To prokázali i ve sledované výuce. Příznivá je věková struktura pedagogů. Ve srovnání se stavem v r. 2001 je situace ve výuce tělesné výchovy stejná, pouze polovina výuky

na druhém stupni je zabezpečena učitelkou s příslušnou odborností. Podařilo se zabezpečit odbornost výuky informatiky.

Do kvality materiálních podmínek se kromě stáří budovy negativně promítlo období, kdy zřizovatel zvažoval budoucnost objektu. Škola se dílčím způsobem podílí na zlepšování stavu, tak např. úspěšně zpracovala grant a realizovala úpravy vnějších prostor (kolostav). Původní prostory školní dílny (dřevodílnu, kovodílnu) v důsledku odlišné orientace oblasti *člověk a svět práce* využívá jiným způsobem. Zjištění z r. 2001 o neexistenci specializované učebny pro *matematiku* zůstává v platnosti, částečně je náhradou vybavení učeben počítačovou technikou a dataprojektory. Fyzický stav prostor pro *tělesnou výchovu* je špatný, je na hranici bezpečného provozu. Vyžaduje aktuální i dlouhodobé řešení. Celkově ovšem materiální podmínky umožňují naplňování ŠVP. ***S výjimkou stavu tělocvičny je škola bezpečným prostředím.***

V organizování vzdělávání zjistila ČŠI neplnění učebních plánů – ve školních letech 2009/2010 a 2010/2011 v několika případech dle zápisů v třídních knihách „odpadlo“ či „bylo zrušeno“ vyučování na druhém stupni. Tímto postupem byl porušen § 3 odst. 3 školského zákona.

Obvyklé finanční zdroje jsou doplňovány aktivitami vedení školy prostřednictvím grantových aktivit a čerpání ze zdrojů evropských fondů (činnost školní psycholožky, připravené čerpání z projektu Peníze školám apod.). Pomocí grantů je také zabezpečena činnost úspěšného pěveckého sboru školy. Prostředky ze státního rozpočtu ve sledovaném tříletém období se zvyšovaly. V roce 2010 se státní rozpočet na celkových nákladech podílel v poměru 67 %. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola použila hospodárně v souladu s účelem jejich poskytnutí. Finanční prostředky byly využity ke zlepšení materiálních podmínek souvisejících s výukou žáků. ***Zdroje financování, s nimiž škola v hodnoceném období disponovala, umožnily vytvořit průměrné podmínky pro realizaci školního vzdělávacího programu.***

Závěry, celkové hodnocení školy

- Škola splňuje formální podmínky pro výkon veřejné služby, její činnost je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení, obsah i cíle ŠVP jsou v souladu s RVP ZV, ředitel splňuje požadavky pro výkon funkce,
- trendem v rozvoji školy je modernizace forem a metod výuky zejména uplatňováním projektových postupů a snahou po hodnocení výsledků vzdělávání sledováním rozvoje klíčových kompetencí - realizace kurikulární reformy, škola rozvíjí osobnost žáků
- princip trvale udržitelného rozvoje byl ve sledovaném období ovlivněn úvahami o jiném využití areálu školy, je uplatňován v závislosti na finančních možnostech,
- škola vnímá ohrožení zejména v odchodu žáků na víceletá gymnázia a obtížné motivovanosti žáků na druhém stupni, horší materiální podmínky (stav školních budov – bariéry, tepelné vlastnosti, stav školní jídelny, vnitřních i venkovních prostor pro tělesnou výchovu...), hodnocení ČŠI je v těchto směrech identické,
- pro realizaci ŠVP má škola celkově průměrné podmínky,

- škola účelně využívá zdroje a prostředky, účinné jsou aktivity v získávání dalších zdrojů,
- škola je úspěšná v rozvoji environmentálních aktivit, inovativní strategií je zavedení předmětů základy společenských věd a globální zeměpis, dále v úrovni práce v poradenské oblasti,
- je pro žáky s výjimkou stavu tělocvičny bezpečným prostředím, škola uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání,
- ve srovnání se zjištěními a hodnoceními ČŠI od poslední inspekce obdobného zaměření jsou změny pozitivní (inovace obsahu vzdělávání, plnění učebních osnov, průběh výuky tělesné výchovy...), tak negativní (nedostatky ve vnitřních předpisech, v organizování, efektivnost a úplnost kontrolního systému...), zjištěná rizika jsou odstranitelná,
- novými úkoly je analýza příčin neúspěšnosti žáků v přírodovědných předmětech a zlepšení stavu.

K odstranění nedostatků: úpravy ŠVP, aktualizace a doplnění školního řádu a pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků, doplnění plánu kontrol, zajištění plnění učebních plánů (odpadání výuky), zajištění bezpečného provozu tělocvičny, zajištění výpovědní hodnoty informací v povinné dokumentaci školy stanoví ČŠI lhůtu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zároveň v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů od data převzetí inspekční zprávy požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu: ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně 25. února 2011

(razítko)

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Nulíčková v. r.

Mgr. Věra Sirůčková, školní inspektorka

Sirůčková v. r.

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka

Tóthová v. r.

Mgr. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

Zemánková v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Poděbradech dne 8. 3. 2011

(razítko)

Mgr. Vlastimil Špínka, ředitel školy

Špínka v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.